

Reuzenexoten blijven onnodig lang staan

Angelo Moerland & Baudewijn Odé, FLORON

De bekende reuzen onder de invasieve exoten, reuzenberenklauw en reuzenbalsemien, staan al sinds 2017 op de Unielijst en worden op diverse plaatsen bestreden. Helaas zien we dat bestrijding vaak vrij laat in het seizoen plaatsvindt. Er kan in de strijd tegen deze problematische planten nog een hoop gewonnen worden, door eerder in te grijpen.

Te laat verwijderd

Een opmerkelijk verschijnsel dat velen zullen opmerken in hun buurt of wandelgebied: ieder jaar worden grote standplaatsen met reuzenberenklauw en reuzenbalsemien gekortwiekt. Vaak gebeurt dat pas nadat ze hun volle formaat hebben bereikt. Dan hebben ze hun ecologische schade al berokkend of, erger nog, hebben ze hun zaden al laten vallen. Door vroeger in het seizoen te bestrijden voorkom je niet alleen schade, maar kan ook de zaadbank van deze exotische reuzen uitgeput worden. Voor professionele beheerders, maar ook als je deze soorten zelf wilt bestrijden in de eigen tuin of buurt, geldt dus dat het van belang is om er vroeg bij te zijn.

Handig om te weten

In het algemeen geldt dat het bestrijden van een soort behoorlijk veel effectiever kan, als je de eigenschappen van de soort goed kent. Daarom hier wat zaken over deze soorten op een rij.

Reuzenberenklauw (*Heracleum mantegazzianum*)

Reuzenberenklauw is de grootste in Nederland voorkomende schermbloem. Ze onderscheidt zich van de inheemse gewone berenklauw door de dubbel geveerde bladeren en rode vlekken op de stengels. De plant kan tot wel drie meter hoog worden. Als ze in grote aantallen aanwezig is, kan er vrijwel niets anders groeien. De soort heeft dan een grote negatieve impact op onze biodiversiteit. Daarnaast geeft de soort potentieel gezondheidsrisico's voor mensen. Het is niet voor niets dat de plant wordt bestreden in natuurgebieden, parken en langs wandel- en fietspaden.

Eigenschappen: Reuzenberenklauw is een vaste plant met een forse penwortel en zaden die vijf tot zeven jaar kiemkrachtig zijn.

Bestrijding is het meest effectief als je wortelstokken vroeg in het jaar uitgraaft (en afvoert) en zorgt dat teruggroeiende planten daarna niet in bloei komen. Je moet dat enkele jaren herhalen en tot zeven jaar lang controleren of er niet alsnog kiemplanten opkomen. Grote groeiplaatsen kun je niet op die manier aanpakken. Dan is maaien voor de bloei (in mei) de beste optie. Ook dit beheer moet je lang volhouden, omdat er nog levende zaden in de bodem kunnen zitten en omdat het enkele jaren kan duren voordat de wortelstokken uitgeput zijn. Vanwege de giftigheid is veilig bestrijden erg belangrijk.

Gevaarlijk wandelen door dominantie van reuzenberenklauw in Lunteren. (Foto: Ruud Beringen)

Links: De oogst van een bestrijdingsactie van reuzenberenklauw in Nijmegen. Rechts: Bestrijding van dominante vegetaties van reuzenbalsemien in Nijmegen. (Foto's: Baudewijn Odé)

Reuzenbalsemien (*Impatiens glandulifera*)

Reuzenbalsemien is goed te onderscheiden van andere in- en uitheemse springzaden (zie Zoekkaart Springzaden). De plant kan tot wel 250 cm hoog worden, heeft roze tot paarsrode bloemen en een peervormige springvrucht. Maar vooral uniek zijn de bladeren die tegenoverstaand of in kransen groeien. Reuzenbalsemien kan vooral op voedselrijke oevers en in vochtige bossen in groten getale opkomen. De planten vormen een dicht bladerdek waardoor inheemse planten geen kans meer hebben.

Eigenschappen: Reuzenbalsemien is een eenjarige soort met zaden die één tot twee jaar kiemkrachtig zijn.

Eenjarige soorten, zoals reuzenbalsemien, kunnen meestal gemakkelijk uit de grond worden getrokken en worden afgevoerd. Dat is dan ook de meest effectieve wijze van bestrijding van kleinere groeiplaatsen. Bestrijding moet voor de bloei in juni gebeuren en minimaal twee jaar worden volgehouden. Hele grote groeiplaatsen kunnen voor de bloei worden gemaaid. Je moet dan wel controleren of de afgemaaide planten niet alsnog in bloei komen.

Waarnemingen melden of een dagje meehelpen

Het blijft nuttig om waarnemingen te melden, zodat de plaatselijk verantwoordelijke beheerder tijdig in actie kan komen. Dat kan via de gangbare waarnemingsapps en -sites. Sommige gemeenten hebben speciale meldingsknoppen op hun website, of een eigen meldingsapp waarmee exoten kunnen worden gemeld. Daarnaast zijn er allerlei initiatieven van natuurbeschermingsorganisaties zoals Natuurmonumenten en IVN om deze en andere wijdverspreide exoten aan te pakken. Een voorbeeld van een goede samenwerking tussen IVN, gemeente en burgers is het initiatief 'Wiedewiedenweg' in Nijmegen. Op de website van dit project is ook een flyer te vinden met bestrijdingstips voor reuzenberenklauw, reuzenbalsemien en Japanse duizendknoop in je tuin.

Verder lezen

Reuzenberenklauw, FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten. [Klik hier.](#)

Reuzenbalsemien, FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten. [Klik hier.](#)

Zoekkaart Springzaden. [Klik hier.](#)

Meer tips over bestrijding van deze en andere exoten zijn te vinden op invasieve-exoten.info.

